

WWF
MAGAZINE

2013

PANDA

Nr 66 AUGUSTUS – SEPTEMBER – OKTOBER 2013
TRIMESTRIEEL – AFGIFTEKANTOOR BRUSSEL X – P309290

Dossier

Focus: De honing uit Noord-Kivu – bijen waken over het Virungapark

HET VIRUNGA NATIONAAL PARK: NEEN AAN DE OLIE-EXPLORATIE

museum
NATUURWETENSCHAPPEN.BE

EXPO
14.03.13 > 16.03.14

baby dieren

Een coproductie met het Muséum d'Histoire Naturelle van Toulouse

be.brussels

DE GRENS TREKKEN

Een unieke plaats op deze wereld, het Virunga Nationaal Park in de Democratische Republiek Congo, wordt bedreigd. Deze bedreiging wordt veroorzaakt door de olie-industrie. Dit mogen we niet laten gebeuren! WWF heeft daarom wereldwijd een campagne gelanceerd om **de grens te trekken: geen olie-exploratie in het Virungapark. Dit park maakt deel uit van de Werelderfgoedlijst.** V van Virunga, V van Victorie en V voor samen Vechten. Wij kunnen deze strijd enkel aan met jullie steun. Afspraak op www.wwf.be/sosvirunga: vertel de overheden en de oliemaatschappijen dat Virunga te kostbaar is om ontgonnen te worden! Samen zullen we ons doel bereiken!

Gwendoline, verantwoordelijke voor de actie "Virunga: trek ook de grens" in België

INHOUDSTAFEL

In het kort 4-5

Focus

De honing uit Noord-Kivu: goed voor iedereen 6-7

Op het terrein

Beestigste klas 2012 naar Gaia Zoo - Radio Oorwoud - Nieuw lesmateriaal 17

Eco-consument

Goed aan het schooljaar beginnen 18

Eco-ontspanning

Een kleine neushoorn gered!
Recept: Spinazieburger met gevulde courgette en bietensalade 19

Bedrijven

Een nieuwe directeur voor een dag 20-21

Eco-shopping 22

Focus

We hebben een 'Apicultuur'-project gerealiseerd in het hart van de plantages om de boeren rond het Virunga Park te helpen bij het diversifiëren van hun inkomsten. Lees meer op pagina 6.

© Martin Harvey / WWF-Canon

**DOSSIER
VIRUNGA**

**NEEN AAN DE
OLIE-EXPLORATIE**

P. 8

Nationale Loterij
creëert kansen 6

COLOFON: Tijdschrift van WWF-Vlaanderen vzw. Alle rechten voorbehouden aan WWF. Het Pandalogo, het woord PANDA en de initialen WWF zijn handelsmerken van WWF. Reproductie van teksten is toegestaan – en wordt zelfs aangemoedigd – mits bronvermelding. • Coördinatie en redactie: Natacha Bertiaux • In samenwerking met: Sarah Beelen, Sara De Winter, Caroline Steygers, Grégory Claessens, Gwendoline Viatour, Maryssa Cools, Nathalie Vandamme en Géraldine Louis • Realisatie: www.propaganda.be • Druk: Claes Printing, St-Pieters-Leeuw • Foto voorpagina: © Steve Morello / WWF-Canon • V.U. Damien Vincent, E. Jacquemainlaan 90 – 1000 Brussel.

EEN REUZENPANDA GESPOT AAN DE ZEE DEZE ZOMER

De hele zomer lang hebben onze teams de Belgische stranden en straten aan de kust afgewandeld op zoek naar de ronddwalende reuzenpanda. Tijdens onze zoektocht kregen we hulp van kinderen en werden we aangemoedigd door hun familie. Gevestigd in het “pandahuis” van Koksijde en gekleed als avonturiers waren onze teams niet enkel op zoek naar de panda, maar ook naar families en mensen die bereid waren om de bedreigde diersoorten te beschermen en om ons werk voor het behoud van deze diersoorten te steunen. Je kon tijdens de hele zomer de route van onze reuzenpanda volgen op onze Facebookpagina (www.facebook.com/wwf.be).

EEN HEEL SPECIALE GAST

Mister J. Pink is een kleine roze knuffelbeer van 14 cm groot. Net als de kabouter in Amélie Poulain reist hij rond. Dat doet hij momenteel in Nederland en België. Zijn doel: positieve initiatieven in de verf zetten. De mensen aan wie hij een bezoekje brengt, mogen op zijn steun rekenen. Hij werkt, hij woont vergaderingen bij,... kortom: hij neemt deel aan het dagelijkse leven. Hij is al op bezoek geweest bij de CliniClowns, het Nationaal Ouderenfonds, de stichting AAP (opvangcentrum voor exotische dieren in Nederland) en nog vele andere kleine organisaties. Gedurende één week heeft hij onze teams vervoegd en heeft hij ons een aardig handje geholpen. Volg de avonturen van Mister J. Pink op de Facebookpagina:

www.facebook.com/MisterJPink

VINDINGRIJKE STUDENTEN

Enkele studenten van het Stella-Maris Instituut van Oostmalle grepen hun kans om een mini-onderneming op te starten. Hun bedrijfje ‘TrashCash’ recycleerde drankverpakkingen in karton en maakte er portemonnees van. Een origineel en ecologisch initiatief. De elf student-ondernemers sleepten zelfs de prijs voor meest innovatief product in de wacht, uitgereikt door VLAJO (de organisator van de mini-ondernemingwedstrijd). De jongeren hebben een deel van de opbrengst van de verkoop van portemonnees (€ 270) aan WWF geschonken. Tijdens de verkoop maakten de studenten ook promotie voor WWF. Wij zijn hen hier heel dankbaar voor!

ONZE KLAS IS
BEESTIG

Terug naar school!

Bij het begin van het nieuwe schooljaar presenteert ons team jou twee nieuwe pedagogische tools! 'Virunga in Actie' gaat over het EcoMakalaproject dat uitgevoerd wordt aan de rand van het Virungapark in de Democratische Republiek Congo. Ontdek alle details over dit project in ons dossier op pagina 8!

Het educatief pakket bestaat uit een boekje en een DVD. Deze bevat twee kortfilms, één bestemd voor kinderen van 10 tot 14 jaar en de andere voor kinderen van 14 tot 18 jaar. Om de films toegankelijker te maken, wordt er afgewisseld tussen echt beeldmateriaal en animaties. En er wordt een link gelegd met de situatie in België zodat de kinderen zich betrokken voelen. In het kader van het project 'De Beestigste Klas' hebben wij een nieuwe reeks posters naar alle lagere scholen gestuurd. Het thema is het Virungapark. Op deze manier kunnen de leerlingen de rijke biodiversiteit – van het nijlpaard tot de olifant en de okapi – van dit park ontdekken en maken ze kennis met de bedreigingen voor het park. De meest gemotiveerde klassen kunnen deelnemen aan de wedstrijd waarbij we op zoek gaan naar de Beestigste Klas! Je kan onze pedagogische tools gratis downloaden op www.wwf.be/school

EUROPA FINANCIERT DE INTENSIEVE VISVANGST

De afgevaardigden van de Commissie Visserij van het Europees Parlement hebben 1,6 miljard euro toegewezen aan de visserij. Men wil zo de capaciteit van de Europese vloot verhogen en afwisseling brengen in de lokale economieën, die sterk getroffen worden door een terugval in de sector. De grootste optimisten denken dat deze beslissing het ontstaan van een duurzamere visindustrie zal bevorderen, maar dit zal vooral de bouw en

de modernisatie van nieuwe schepen en uitrusting stimuleren. Door deze beslissing zal het werkgebied voor de vissers vergroten en zullen ze langer op zee kunnen blijven. De sleepboten kunnen zo nieuwe visvoorraden bereiken, zelfs ver van de haven. "Met dit akkoord zal het herstel van het visbestand langer uitgesteld worden, vooral in de Middellandse Zee, waar een groot deel van de subsidies heen zal gaan", verklaart Franck Hollander, expert bij WWF-België. "Tijdens de volgende stemronde in de plenaire vergadering van het Europees Parlement zullen wij aan alle afgevaardigden vragen om een einde te maken aan deze overcapaciteit en om de subsidies te verlenen voor het herstel van het visbestand en de leefomgeving", concludeert hij.

© Ezequiel NAVÓO / WWF-Canon

WWF-PAKISTAN SCHIET DOLFIJNEN IN DE INDUS TE HULP

© FranAois Xavier Pelletier / WWF-Canon

Een team van WWF-Pakistan en Sindh Wildlife Department heeft onlangs twee jonge dolfijnen uit de Indus gered die gevangen zaten in een kanaal ten westen van Pakistan. De kleintjes, een mannetje en een vrouwtje, zaten twee uur lang vast in het kanaal van Dehar Wah vooraleer het reddingsteam hen 80 km verder kon vrijlaten.

Het reddingsteam van WWF-Pakistan voert regelmatig dergelijke operaties uit. De dolfijnen komen vast te zitten in het kanaal, worden met zorg gevangen en op een brancard geplaatst. Hun lichaamsvocht wordt op peil gehouden dankzij water en vochtige doeken. Ze worden vervoerd in een geruisloos voertuig en opnieuw vrijgelaten in de Indus-rivier.

Gevangen zitten in de irrigatiekanalen is een van de grootste bedreigingen voor de dolfijnen van de Indus. Ze raken verzeild in deze kanalen wanneer de poorten openstaan. Wanneer de poorten sluiten, daalt het water-niveau en zitten de dolfijnen vast in kleine poelen waar ze weinig eetbare vis vinden. Sinds januari 2013 hebben de teams van WWF-Pakistan al 4 reddingsoperaties uitgevoerd om 5 dolfijnen te redden.

Meer informatie vind je op www.panda.org

DE HONING UIT NOORD-KIVU BIJEN WAKEN OVER HET VIRUNGAPARK

© Luca Scudiero / WWF-Italy

Verderop in dit magazine ontdek je het Virunga Nationaal Park en de bedreigingen - zoals de ontbossing - waarmee dit park geconfronteerd wordt. Sinds 2007 pakken we deze plaag aan via herbebossingsprojecten rond het park.

EEN MOEILIJKE CONTEXT

Al twee decennia lang vinden in de provincie Noord-Kivu – in het oosten van de Democratische Republiek Congo (DRC) – tal van conflicten plaats tussen gewapende groepen. De hoofdstad Goma kent wellicht de grootste bevolkingsdruk van het land. Om te koken en zich te verwarmen gebruikt de bevolking voornamelijk houtskool. Hiervoor worden vaak de bossen buiten het beschermde deel van het Virungapark gebruikt. Toch zijn zij niet voldoende om aan de behoeften van de bevolking te voldoen. Deze situatie beïnvloedt enerzijds de huishoudens in Goma – die grote bedragen moeten uitgeven om houtskool te kopen dat illegaal aangemaakt wordt

in het park – en anderzijds het park zelf, waar de laatste jaren de ontbossing aan een alarmerend tempo stijgt.

DE OPLOSSING: DE HERBEBOSSING VAN DE OMGEVING ROND HET PARK

Wij zijn al meer dan twintig jaar actief in de provincie. Aanvankelijk hielden we met het bepalen van de grenzen van het Virungapark. Vervolgens richtten we boomkwekerijen op om zaailingen te planten voor de boeren. Ons doel was eenvoudig: de bevolking tonen dat herbebossing hen ook geld kan opbrengen. Daarom startten we in 2007 met een herbebossingsproject om het aanbod van houtskool te vergroten: EcoMakala (meer info

vind je in het dossier). Samen met de lokale boeren – gegroepeerd in verenigingen – hebben we ongeveer 5000 ha aangelegd buiten de grenzen van het park. We werken op dit moment samen met 15 grootgrondbezitters en circa 3450 kleine boeren uit 34 lokale organisaties.

We steunen lokale boeren zodat ze zelfstandig kunnen werken.

VERSCHILLENDE BRONNEN VAN INKOMSTEN

Eens de bomen geplant worden, kunnen ze pas na minimum 4 jaar gekapt worden voor houtskool. Om ook te voldoen aan de onmiddellijke behoeften van de boeren, zorgen mengteeltsystemen voor een tussentijdse vorm van inkomsten. Er is geen betere manier om de bevolking aan te moedigen deel te nemen aan ons herbebossingsproject dan hen de directe voordelen te laten zien! Zo hebben we ook besloten om te werken aan de productie van honing in de plantages. Dit levert de boeren extra inkomsten op.

WAAROM IS HONING ZO GESCHIKT VOOR EXTRA INKOMSTEN?

- Honing is ter plaatse erg populair. De financiële opbrengst is hoog (1 liter kost 8 dollar (ongeveer 6 euro) in Goma). Honing werd in de grote stedelijke centra van Noord-Kivu op de markt gebracht.
- Honing heeft helende eigenschap-

pen (anti-anemisch, ontsmettend, goed voor de spijsvertering, koortsverdrijvend, laxerend, vochtafdrijvend, geeft kracht,...). Het dient ook als voedingssupplement dankzij de calorieën, proteïnen, koolhydraten en vetten. Het werkt ook bevorderend voor het immuunsysteem van de mens.

HOE STEUNEN WE DE BIJENTEELT?

Een vaak voorkomend probleem bij lokale bijenteelt is het gebruik van een verkeerde techniek. De honing moet geoogst worden zonder de korf te beschadigen. Dit verkleint immers de kans op pijnlijke bijensteken. Traditioneel gebeurt de honingproductie op artisanale wijze door kleine boeren. Zij willen de bijen niet domesticeren. Daarom roken ze de bijenkorven uit. Deze korven worden dus volledig vernield. Hierdoor is de ingezamelde honing niet voldoende. Om de opbrengst van de honing te vergroten, moeten de boeren dus moderne bijenkasten in gebruik nemen en andere technieken hanteren. Tijdens de eerste fase van het project wordt een pilootgroep gevormd voor de vervaardiging van de moderne bijenkasten en het oogsten van de honing.

HOEVEEL STAAT HET PROJECT?

De bijenteelt staat slechts in de kinderschoenen. Het werd gestart in maart 2013, voor een periode van drie jaar. We vormen op dit moment een netwerk van 15 personen. Deze kunnen op hun beurt hun kennis overbrengen

naar de boeren. We willen eerst 250 boeren opleiden tot imker in de provincie Noord-Kivu. Later volgen nog 250 anderen.

Na de opleiding worden 250 bijenkorven aangemaakt door ambachtsmannen en geïnstalleerd in de pilootprojecten. Als men deze technieken onder de knie heeft, kunnen we een opleiding organiseren. De boeren kunnen dan in groepjes van 20 tot 30 personen aan het project deelnemen.

Op het einde van ons project zullen we een echt netwerk van imkers hebben die honing uit plantages op de markt brengt.

Op deze manier dragen ook de bijen bij aan de herbebossing en bescherming van het Virunga Nationaal Park.

Dit "Apicultuur"-project werd mogelijk gemaakt dankzij de financiële ondersteuning van de Stichting Gillès. De Stichting Gillès werd in 1991 opgericht met privémiddelen van de aandeelhouders van ETAP Lighting. Het doel van de stichting is om wereldwijd kleinschalige economische initiatieven te ondersteunen die de autonomie van de lokale bevolking vergroten. De organisatie werkt samen met Belgische ngo's (in dit geval WWF België) die voorstellen indienen voor projecten die door de stichting financieel gesteund kunnen worden.

In het oosten van de Democratische Republiek Congo (DRC), op de grens met Rwanda en Oeganda, ligt het Virunga Nationaal Park. Het is het eerste beschermde natuurgebied in Afrika, opgericht in 1925 door Koning Albert I. Je vindt er verschillende landschappen: tropische bossen, savannes, vulkanen en bergketens.

VIRUNGA: **NEEN AAN DE OLIE-EXPLORATIE**

© Martin Harvey / WWF-Canon

DOSSIER VIRUNGA

De biodiversiteit is verbluffend. Het park is de thuisbasis van de erg bedreigde berggorilla. Ondanks zijn grootte en natuurlijke rijkdom wordt het park door diverse factoren bedreigd; ontbossing, stropers, olie-industrie,... In dit dossier ontdek je onze acties om het Virungapark te beschermen.

Waarom moeten we het park beschermen?

De Congolese Minister van Milieu zegt het volgende: "In het Virunga Nationaal Park leven meer soorten zoogdieren, reptielen en vogels dan in alle andere beschermde gebieden in Afrika samen, en misschien zelfs in de wereld." Onderzoekers identificeerden er al meer dan 2000 plantensoorten, waarvan 10% enkel voorkomt in het Albertine Rift dat deel uitmaakt

van het park. Het is ook het enige park ter wereld waar zowel de berggorilla's, laaglandgorilla's en chimpansees samen leven. Het park vormt een echte schat aan natuur en biodiversiteit. In 1979 werd het Virungapark als eerste park op de Werelderfgoedlijst van UNESCO toegevoegd. Sinds 1994 staat het park ook op de Lijst van Bedreigd Werelderfgoed. En sinds 1996 maakt

het ook deel uit van watergebieden die van internationaal belang zijn. Maar ondanks deze nationale en internationale erkenning krijgt het park te maken met de druk van gewapende groeperingen die actief bezig zijn met stroperij, ontbossing en allerlei andere soorten van illegale exploitatie.

© Martin Harvey / WWF-Canon

DOSSIER VIRUNGA

Strijd tegen de ontbossing

Rond het Virungapark heerst wellicht de grootste bevolkingsdruk in Afrika (400 inwoners/km²). De grote meerderheid van deze bevolking gebruikt houtskool om te koken en zich te verwarmen. Jammer genoeg is het beschikbare brandhout niet voldoende. De bevolking besteedt een groot deel van haar inkomen om houtskool te kopen die illegaal geproduceerd wordt binnen het park.

De illegale houtkap en productie van houtskool zijn voornamelijk in handen van de rebellen. Deze rebellen vragen een hoge prijs voor dit houtskool. Tussen 2002 en 2007 steeg de prijs van een zak “makala” – houtskool in Swahili – met maar liefst 300%. De vrouwen die zich in het park wagen om brandhout te verzamelen, lopen bovendien het risico verkracht te worden. Naast deze risico's voor de lokale bevolking is er ook de druk op het park en de soorten die er leven.

ECOMAKALA: EEN DUURZAAM ALTERNATIEF

Wij stellen een duurzaam houtskool-alternatief voor aan de bevolking: EcoMakala.

Daarmee brengen we legaal houtskool op de markt. Dit is een krachtig middel in de strijd tegen de illegale houtkap en productie van houtskool.

We versterken de capaciteit van lokale organisaties door het oprichten van boomplantages voor de productie van houtskool.

Wij verzamelen alle nieuwe gegevens en informatie over ontbossing-methodes om de boeren beter te kunnen helpen.

Houtskool wordt vaak illegaal geproduceerd in het hart van het park.

© Kate Holt / WWF-UK

HOEVER STAAN WE MET DIT PROJECT?

Op dit moment bevindt ons project zich in de fase van herbebossing. Sinds de start in 2007 werd rond het park al 5000 ha bos aangeplant. Deze plantages werden zo ingericht dat men steeds 1/3 van de bomen kan kappen voor houtskool. Als de bomen gekapt zijn, worden er nieuwe bomen geplant.

De eerste bomen mogen gekapt worden na 4 jaar. We zijn op dit moment dus volop bezig met de tweede fase van het project: de omzetting van hout naar makala (houtskool) en de verkoop.

We moeten verzekeren dat het productieproces zo efficiënt mogelijk is en de houtskool aan de best mogelijke prijs verkocht wordt. Meer nog: we willen ook het verbruik van de hoeveelheid houtskool door de bevolking verminderen. Daarom stellen wij lokale bedrijven voor om goedkope oventjes te verkopen die lijken op de traditionele oventjes maar de helft minder houtskool verbruiken. We noemen dit “verbeterde oventjes”. Op dit moment werden al 45 000 verbeterde oventjes verkocht. Het project EcoMakala is een van onze belangrijkste projecten in deze regio.

Dankzij deze verbeterde oventjes strijden we niet alleen tegen de ontbossing, maar dragen we ook bij aan de ontwikkeling van de lokale bevolking.

Wij bieden de boeren zaailingen aan.”

Een einde maken aan de stroperij

Vandaag vormen de stroperij en de handel in bushmeat een echte bedreiging voor de biodiversiteit in de bossen van het Congobekken. Het Virungapark is het slachtoffer van dit fenomeen dat vernietigend is voor veel soorten, van de majestueuze olifant tot het kleinste aapje.

De houtverwerkingsindustrie legt nieuwe wegen aan in de bossen. De stijgende demografische groei verergert de situatie alleen maar.

Kill the trade

Enkele maanden geleden lanceerden we onze internationale campagne tegen de illegale handel in wilde soorten. Dankzij onze partners en supporters, waar ook jij deel van uitmaakt, konden we enkele mooie successen bereiken!

- ◊ Dankzij de petitie van WWF, wereldwijd ondertekend door bijna 1,5 miljoen mensen, beloofde de Thaise Eerste Minister om een einde te brengen aan de ivoorhandel in Thailand. Jaarlijks veroorzaakt deze handel de dood van tienduizenden olifanten in Afrika. Meer dan 20 000 Belgen hebben deze petitie ondertekend. Die handtekeningen werden overhandigd aan de Ambassade van Thailand te Brussel, in het bijzijn van een nepolifant in ware grootte. We hebben ook Eerste Minister Elio Di Rupo gevraagd de Thaise Minister tijdens haar bezoek aan België te bedanken voor haar belofte, wat hij ook gedaan heeft.
- ◊ In het Verenigd Koninkrijk hebben de supporters van WWF 5 000 brieven gestuurd naar hun politieke vertegenwoordigers om aan te dringen meer middelen in te zetten in de strijd tegen de illegale handel in wilde soorten.
- ◊ De leden van de Commissie Misdaadpreventie en

- Strafrechtspleging van de VN stemden een resolutie waardoor de illegale handel in wilde soorten aanzien wordt als een "ernstige misdaad", met gevangenisstraffen van ten minste 4 jaar als gevolg.
- ◊ Secretaris-generaal van de VN Ban Ki Moon heeft tijdens de Veiligheidsraad aangekondigd dat stroperij en smokkel een ernstige bedreiging zijn voor de wereldwijde vrede en de veiligheid.
 - ◊ De directeur van de Afrikaanse Ontwikkelingsbank, Donald Kaberuka, steunt WWF door de aandacht te vestigen op het feit dat misdaden tegen wilde soorten ook de economie bedreigen. Hij lanceerde samen met ons de Verklaring van Marrakech, een actieplan dat focust op de samenwerking tussen verschillende landen in de strijd tegen de illegale handel in wilde soorten.
 - ◊ President Obama heeft 10 miljoen dollar beloofd om de bedreigde soorten beter te kunnen beschermen tegen de stropers in sommige Afrikaanse landen.

Deze overwinningen zijn belangrijk, maar de strijd is nog niet voorbij. Dankzij jou kunnen we onze acties in alle hoeken van de wereld verderzetten en kunnen we strijden tegen de illegale handel in wilde soorten. Bedankt!

Olie-exploratie voorkomen

Op dit moment heeft het Virunga Nationaal Park een nieuwe vijand: oliebedrijven.

Hoewel de Congolese overheid de aanwezigheid van olieontginning in nationale parken verbiedt, werd 85% van het park erkend als olieconcessies. Twee concessies werden al toegekend: een concessie voor het Franse oliebedrijf TOTAL, en een andere voor het Britse oliebedrijf Soco. Op dit moment laat de Congolese overheid toe dat Soco aan olie-exploratie doet – door middel van vluchten over het park – om de omvang van de olievoorraden in het park beter te evalueren.

Het UNESCO-verdrag verbiedt activiteiten als mijnbouw en olie-exploratie in gebieden die op de Werelderfgoedlijst staan. In mei 2013 heeft TOTAL publiek bekend gemaakt dat het niet op zoek zal gaan naar olie binnen de huidige grenzen van het park. Het bedrijf voorziet echter nog activiteiten net buiten de grenzen van het park, wat ook een bedreiging kan zijn. Soco daarentegen heeft zijn plannen voor olie-ontginning in het park niet opgeborgen. Wij vrezen dat de zoektocht via vliegtuig, uitgevoerd door Soco met goedkeuring van de Congolese regering, zal leiden tot exploitatie binnen het park. De overlevingskansen van het park wordt dan bedreigd, en zelfs het statuut van natuurpark en Werelderfgoed.

BELANGRIJKE RISICO'S

Behalve het verlies van het statuut, kan olieontginning binnen het park heel wat negatieve gevolgen hebben. Ten eerste bevindt het park zich in een gebied met veel conflicten. De ontginning zou deze instabiliteit en het geweld in de regio nog kunnen versterken, ten nadele van de lokale bevolking.

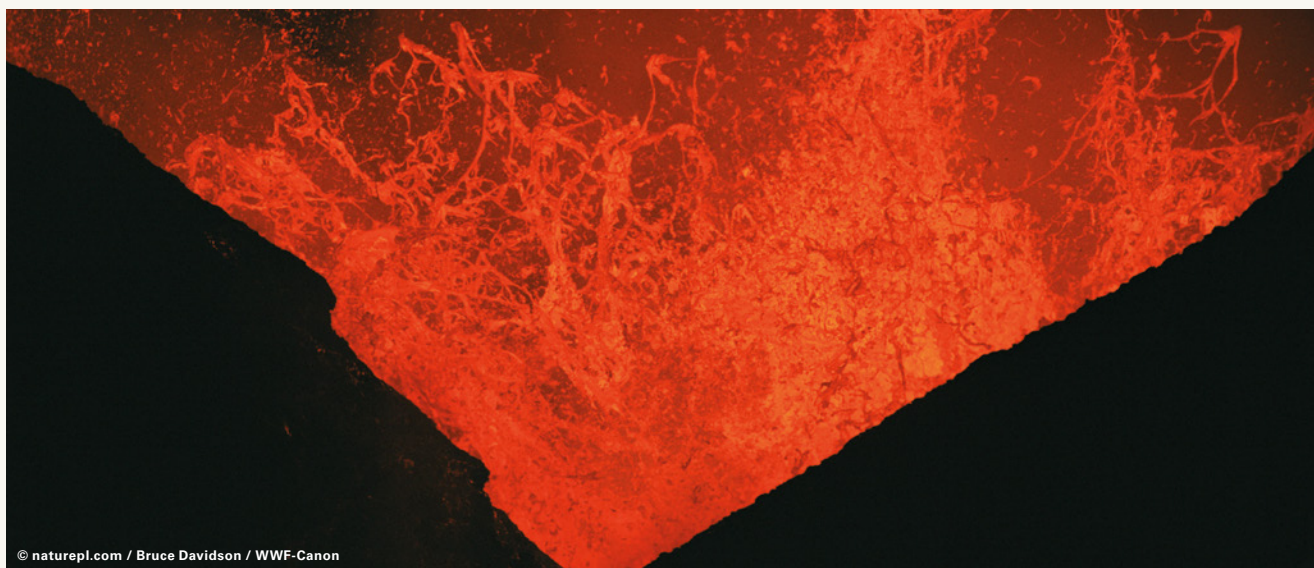
Bovendien hebben activiteiten als seismisch onderzoek en proefboringen negatieve gevolgen voor het milieu. Beide vereisen de oprichting van basiskampen. Met de aanleg van

toegangsroutes worden hele stukken ontbost. De exploratie en seismisch onderzoek veroorzaken ook afvalwater en veel afval. Zonder efficiënt afvalbeheer kunnen de exploratieteams invasieve exotische plantensoorten introduceren. Ze kunnen ook graven op de bodem van de meren, waardoor ze veranderingen kunnen aanbrengen in de waterlopen, met mogelijk gevaarlijke gevolgen voor de soorten en hun leefgebied.

Daarnaast kunnen boringen in de nabijheid van de acht vulkanen in het park een invloed hebben op de fre-

quentie en de ernst van uitbarstingen. Het vrijmaken van gebieden zorgt ervoor dat de bosomgeving kwetsbaarder is voor bosbranden. De bomen langs de wegen zijn het meest kwetsbaar. Het kiemen van de zaden wordt verstoord en invasieve plantensoorten – zoals klimplanten – kunnen het licht blokkeren en bosregeneratie voorkomen.

Meer nog: de migratieroutes kunnen geblokkeerd worden door nieuwe infrastructuur. Dit is een risico voor de overlevingskansen van sommige soorten. De olifanten in het Congobekken

© naturepl.com / Bruce Davidson / WWF-Canon

hebben bijvoorbeeld geleerd dat ze wegen moeten vermijden. Maar zo blijft hun leefgebied beperkt tot versnipperde gebieden die steeds verder uit elkaar liggen.

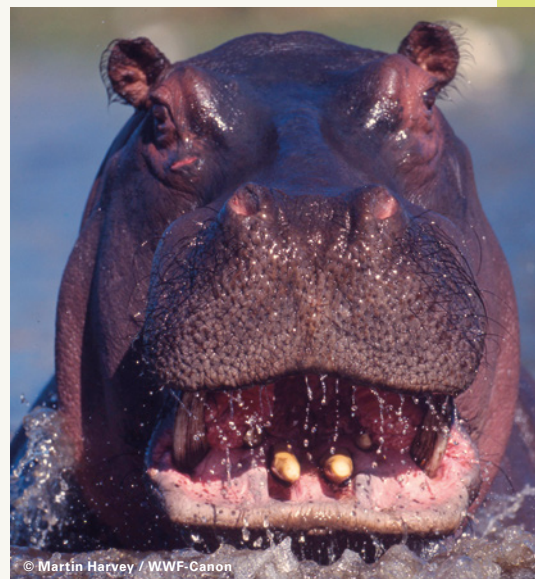
Het Edwardmeer is 300 km² groot en ligt in het hartje van het Virungapark. Ook voor het meer zelf werd een olieconcessie vrijgegeven. Als er olie ontgonnen wordt onder het meer en er zich een probleem voordoet, wordt een bron van de Nijl onherstelbaar vervuild en worden alle rijkdommen in het meer vernietigd. Dat zou een groot probleem zijn voor de 27 000 vissers die gebruik maken van het meer. In en rond het meer is een rijke bio-

diversiteit aanwezig. Er leeft bijvoorbeeld een belangrijke populatie bedreigde nijlpaarden.

De internationale gemeenschap moet actie ondernemen! Het is ontoelaatbaar dat deze inbreuken gepleegd worden tegen het UNESCO-verdrag en de Congolese wet.

Van 17 tot 21 juni organiseerde de organisatie die toeziet op de Werelderfgoedgebieden van UNESCO zijn 37e samenkomst in Phnom Penh in Cambodja. Daar werd gevraagd de olievergunningen in het Virunga Nationaal Park in te trekken.

Het Werelderfgoedcomité drong er bij de regeringen op aan "al het mogelijke te doen om ervoor te zorgen dat

© Martin Harvey / WWF-Canon

de op hun grondgebied gevestigde mijnbouw- en oliebedrijven geen Werelderfgoedgebieden schenden.”

MÉÉR DAN EEN SYMBOLISCHE WAARDE

Het park moet absoluut bewaard worden. Maar het is ook een grote troef van duurzame ontwikkeling voor de lokale bevolking. Om dit aan te tonen en nog extra argumenten te hebben in de strijd voor het behoud van het park, hebben we recent de economische waarde van de ecosystemen in het park laten berekenen. Deze werd

geschat op 48,9 miljoen dollar (meer dan 37 miljoen euro) per jaar. Dit cijfer kan oplopen tot 1,1 miljard dollar (meer dan 830 miljoen euro) per jaar als het park goed beheerd wordt.

De DRC zou dus moeten kiezen voor de bescherming en een goed beheer van het park – wat een duurzame ontwikkeling van de regio kan verzekeren – in plaats van haar eigen middelen in gevaar te laten brengen door de oliebedrijven.

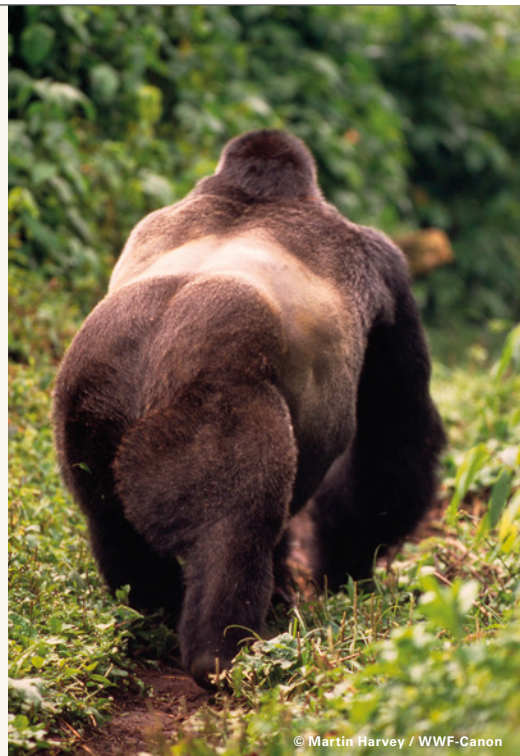
Als men enkel rekening houdt met het toerisme, zou het park jaarlijks 235 miljoen dollar kunnen opbrengen.

Dit is de grootste bron van inkomsten voor het park. Tussen 2009 en 2011 vertienvoudigde het aantal toeristen in het park (van 400 naar 4 000). Tot september 2012 creëerde het toerisme significante inkomsten voor het park en de lokale bevolking. Maandelijks bezochten meer dan 100 toeristen de vulkanen en de gorilla's. De huidige gewapende conflicten hebben het toerisme sterk verminderd, maar het potentieel is enorm en kan belangrijke inkomsten genereren voor de bescherming van de gorilla en de duurzame ontwikkeling voor de bevolking.

Voor deze evaluatie maakten we gebruik van een TEV-systeem (The Economic Value). Het gaat om een systeem dat op grote schaal gebruikt wordt om de economische waarde van ecosystemen te evalueren. Het houdt rekening met de sociale en economische voordelen en klasseert deze in drie categorieën: direct gebruik (visvangst, toerisme, waterkracht, medicijnen, educatie en onderzoek), indirect gebruik (koolstofopslag, watervoorziening en de bestrijding van vervuiling) en wat als “niet gebruikt” beschouwd wordt. Deze laatste waarde vertegenwoordigt een schatting van de toekomstige waarde van de grondstoffen die niet gebruikt worden. De som van deze elementen geeft een totale waarde aan het park.

© Martin Harvey / WWF-Canon

© Martin Harvey / WWF-Canon

“TREK OOK DE GRENS”

Door de uitzonderlijke rijkdom en het belang van het park voor de regio, de populaties en de duurzame ontwikkeling, is het Virunga Nationaal Park echt de laatste plek op aarde om open te stellen voor olie-exploratie.

Daarom starten we een wereldwijde campagne om het park te redden. Deze campagne heeft twee doelstellingen:

- Geen olie-exploratie of -exploitatie in het Virunga Nationaal Park;
- Geen olie-exploratie of -exploitatie in een Werelderfgoedgebied.

Dit gevecht kan ver-van-ons-bed lijken, maar het raakt ons ook. We gebruiken allemaal olie. Het is ondenkbaar dat deze gehaald wordt uit een gebied dat behoort tot het Werelderfgoed. Slechts 0,52% van de planeet behoort tot de Werelderfgoedlijst en deze gebieden moeten absoluut beschermd worden.

We moeten dus een grens trekken en voorkomen dat het oudste nationaal park van Afrika, een schat aan biodiversiteit, vernietigd wordt.

Doe met ons mee, voeg jouw naam toe en trek de grens op
www.wwf.be/sosvirunga

VIRUNGA
CAMPAIGN

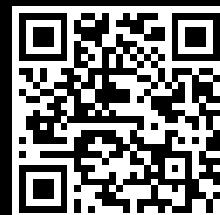
VIRUNGA: HET OUDSTE NATUURPARK VAN AFRIKA EN NIEUWSTE OLIEVELD?

Trek de grens

Geen olie-exploratie in het oudste natuurpark
van Afrika. Voeg jouw naam toe op

www.wwf.be/sosvirunga

#sosvirunga

BEESTIGSTE KLAS 2012 NAAR GAIA ZOO!

Op 14 juni trokken we met het eerste leerjaar van BS De Zandloper uit Nijlen richting Gaia Zoo in Kerkrade. Aangekomen in Gaia Zoo ontdekten de leerlingen de wonderlijke wereld van lynxen en wolven. Ze trokken op kindersafari met gids Harry langs leeuwen, nijlpaarden en gorilla's. Het hoogtepunt was het bezoek aan het doodshoofdaapjesverblijf, waar de dieren vrij spel hebben.

RADIO OORWOUD DRAAIT OP VOLLE TOEREN!

De afgelopen maanden kon je op heel wat zomerfestivals genieten van de knotsgekke Radio Oorwoudbende. Maar het feest is nog niet gedaan. Enkele muzikanten van Radio Oorwoud trekken de komende maanden samen met actrice Nele Van Den Broeck en zangeres Hannelore Bedert langs de culturele centra om op de tonen van deze leuke kinderplaat stil te staan bij ontbossing, klimaatverandering en vervuiling. We ontdekken natuurlijk ook hoe leuk en prachtig de natuur wel is. De volledige speellijst vind je op www.radio-oorwoud.be.

NIEUW MATERIAAL IN DE KLAS!

Bij de start van het schooljaar stelt WWF nieuw educatief materiaal voor.

Met **Virunga in actie** krijgen leerlingen aan de hand van een terreinproject van WWF een echt duurzaamheidsvraagstuk voorgeschoteld: hoe het Nationaal Park Virunga in de Democratische Republiek Congo beschermen en toch voorzien in de energiebehoeften van de lokale bevolking? De leefwereld van de kinderen hier aan linken, maakt het energievraagstuk ook relevant voor de situatie in België. Met twee films, één versie voor 10- tot 14-jarigen en één

voor 14- tot 18-jarigen, stellen we dit project voor.

Voor de campagne '**De Beestigste Klas**' ontvangen alle lagere scholen posters over het Virungapark. Leerkrachten kunnen een laagdrempelige brochure bestellen om met hun leerlingen kennis te maken met de ongelooflijke dieren van het park: de okapi, de berggorilla, het nijlpaard,... Klassen kunnen ook meedoen aan de wedstrijd en strijden voor de titel van 'De Beestigste Klas 2013'.

Bestellen van het educatief aanbod kan gratis op www.wwf.be/school.

GOED AAN HET SCHOOLJAAR BEGINNEN

HET IS SEPTEMBER! HOOG TIJD VOOR DE TERUGKEER NAAR SCHOOL. ONZE COLLEGA ISABELLE LEGT JOU UIT HOE JE JOUW BOEKENTAS KAN KLAARMAKEN EN TEGELIJK REKENING HOUDT MET HET MILIEU.

DE GOUDEN REGELS

- Ga niet overhaast naar de winkel met het lijstje dat je van de school krijgt! Kijk eerst goed of je niets van vorig jaar kan hergebruiken. Ja, de lat is misschien al een beetje versleten en de gum ziet er ook niet meer nieuw uit... maar ze kunnen wel nog gebruikt worden! En je zal het verschil zeker voelen in je portefeuille.
- Kies degelijke spullen die meer dan één schooljaar overleven. Kies producten die je kunt bijvullen. Zo vermijd je afval. Je kan vandaag gemakkelijk vullingen vinden voor je pen of markeerstift.
- Koop producten zonder giftige stoffen. Onze kinderen zijn 8 uur per dag in de weer met hun materiaal. Het inademen van bepaalde stoffen kan een negatief effect hebben. Dit moeten we zeker voorkomen!
- Kies gerecycleerde producten! Gerecycleerd papier beschermt de bossen en bespaart energie en water.
- Vermijd overbodige verpakkingen. Kies materiaal in bulk of in grote hoeveelheden (bijvoorbeeld potten met lijm). Dit is voordeliger, zowel voor je portefeuille als voor het milieu.
- Kies hernieuwbare energie! In België worden jaarlijks bijna 100 miljoen batterijen gebruikt. Koop bijvoorbeeld een rekenmachine die op zonne-energie werkt.

Laatste tip: Laat je niet vangen door promoties. Die willen je alleen maar meer doen kopen. Laat je niet verleiden om onnodige dingen te kopen. Meer info op www.ecoconso.be (in het Frans)

SPINAZIEBURGER MET GEVULDE COURGETTE EN BIETENSALADE

INGREDIËNTEN VOOR 4 pers.

BEREIDING:

Verwarm de oven voor op 180 °C. Kook de bulgur in 300 ml water of groentenbouillon gedurende 15 à 20 minuten. Snij intussen de courgettes in twee en verwijder de zaadjes met een lepel. Meng de bruine bonen, maïs en fijngehakte uien met de gekookte bulgur. Vul de courgettes met het mengsel, plaats ze vervolgens op een ingevette bakplaat en laat ze gedu-

rende 20 minuten garen in de oven. Meng de geraspte biet met de stukjes aardappel en de gehakte peterselie. Voeg de sesamzaadjes en de olijfolie toe en meng opnieuw. Bak de spinazieburgers in de pan en serveer ze samen met een stuk courgette en de salade van biet.

www.donderdagveggiedag.be

- ▶ 150 g bulgur
- ▶ groentenbouillon
- ▶ 2 courgettes
- ▶ 150 g bruine bonen (gekookt en uitgelekt)
- ▶ 150 g maïs
- ▶ 3 nieuwe uien
- ▶ 1 aardappel
- ▶ 0,5 bos bladpeterselie
- ▶ 3 el sesamzaadjes
- ▶ 2 el olijfolie
- ▶ 1 rauwe biet (om te raspen)
- ▶ spinazieburgers

EÉN DAG PER WEEK ZONDER VLEES? EEN GOED IDEE!

- Om de planeet te redden: 1/5 van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen is afkomstig van de vleesindustrie.
- Om voor jezelf te zorgen: minder vlees eten is goed voor jouw gezondheid.
- Om nieuwe smaken te ontdekken: nieuwe kookboeken, nieuwe restaurants, ...
- Voor een rechtvaardigere wereld: als we minder vlees eten, is er meer land ter beschikking om voedsel te kweken of om de natuur een kans te geven.

EEN KLEINE NEUSHOORN GERED!

In april vertelden wij jullie dat een vrouwelijke neushoorn gedood werd in India. Zij liet een weesje achter. Onze collega's van WWF-India hebben het diertje opgevangen en hebben ons net een update gestuurd. De kleine neushoorn is 2 maanden oud en stelt het goed! Momenteel leeft hij in een afgeschermd ruimte van 12 m², goed beschermd tegen de stropers. De ruimte werd afgebakend met een elektrische afsluiting, prikkeldraad en een houten omheining. Hij beschikt over een afdakje om zich

te beschermen tegen de zon en een poel om zich in te verfrissen.

Een team, geleid door rehabilitatie-experts, dierenartsen, de verantwoordelijken van het Nationaal Park Manas (waar de kleine neushoorn gevonden werd) en de leden van WWF-India houden zich dagelijks met hem bezig. Hij wordt 8 keer per dag gevoed. Binnen enkele weken zal hij vergezeld worden door een ander neushoortje dat alleen werd achtergelaten.

EEN NIEUWE DIRECTEUR VOOR

Op 1 juli wisselden onze directeur, Damien Vincent, en de directeur van Eneco, Christophe Degrez, een dag lang van plaats.

Samen met Eneco namen we deel aan de “Job Switch Day 2013”, een initiatief van de Belgische federatie Kauri (zie kader). Dankzij dit evenement konden de directeurs de specifieke werking van Eneco en WWF ontdekken.

Op 1 juli verwelkomde ons team Christophe Degrez. En we gunden hem geen tijd om zich te vervelen! Een kort overzicht van een goed gevulde dag...

8.45u : Samen met de WWF-medewerkers begon Christophe de dag met een lekker ontbijt (uiteraard met bio- en fairtrade producten). Daarna kreeg hij meer info over ons werk, gepresenteerd door onze directeur Conservatie, Geert

Lejeune. Ook Mevrouw Linet – medeoprichtster, voormalig voorzitter van WWF en al 40 jaar vrijwilligster – was uitgenodigd. Ook zij deelde haar ervaring en benadrukte de milieuproblematiek en de uitdagingen voor de toekomst.

10.15u : Christophe kreeg een rondleiding om de verschillende departementen van WWF te leren kennen. Hij maakte kennis met verschillende teams: pers, lobby, communicatie, fundraising, educatie,... Zeer verrijkende ontmoetingen, zowel voor Christophe als voor ons. De directeur van Eneco stelde vast dat er een grote verscheidenheid aan vaardigheden bestaat binnen onze organisatie, met veel motivatie en passie onder alle medewerkers. Deze gedachteswisseling liet ons ook toe om al eens na te denken over een mogelijke samenwerking die ons partnerschap kan versterken. In het kader van het programma “Climate Savers” (dat focust op de vermindering van de CO₂-uitstoot, www.panda.org/climatesavers) zijn WWF en Eneco al partners sinds 2011 op internationaal niveau en sinds 2012 binnen België. Maar om de samenwerking echt efficiënt te maken, moet deze ook op een hoger niveau van het management gesteund worden. Het bezoek van Christophe Degrez aan onze bureaus was hiervoor ongetwijfeld een meerwaarde.

12.00u : Vóór de lunch bekeek Christophe nog de marketingstrategie van WWF, samen met onze directeur Marketing en Communicatie, Antoine Lebrun. Dit bood ons de mogelijkheid om extern advies te verzamelen over de strategische uitdagingen voor een ngo.

EEN DAG

12.30u : Voor de lunch organiseerden we een “walking dinner” om Christophe de mogelijkheid te geven van tafel tot tafel te gaan en op een informele manier te praten met het personeel. Tijdens het aperitief toonden we hem een van de filmpjes van ‘Virunga in Actie’, een nieuw educatief pakket waarmee leerkrachten hun leerlingen kunnen sensibiliseren rond duurzame ontwikkeling (meer info vind je op www.wwf.be/school).

Na de lunch kwam een cameraploeg langs om een interview af te nemen met Christophe. Je kunt de video bekijken op onze website www.wwf.be.

- 13.45u** : Christophe maakte zich klaar voor de twee laatste sessies van de dag:
- Een ontmoeting met het ‘corporate’ team waarin we de focus legden op de samenwerking met bedrijven, meer specifiek op de samenwerking tussen Eneco en WWF.
 - Een sessie met het lobbyteam om de mogelijkheden voor een toekomstige samenwerking te evalueren.

17u : We namen afscheid van Christophe. Hij vertrok met enkele goodies en documenten van WWF en hopelijk ook een gezonde dosis enthousiasme over de samenwerking tussen een ngo voor natuurbehoud en een bedrijf dat zich specialiseert in hernieuwbare energie.

DAMIEN VINCENT BIJ ENECO

De hele dag lang vertoefde onze directeur bij Eneco. Hij werd er enthousiast ontvangen door Michel Davidts, verantwoordelijk voor de nieuwe projecten. Op de agenda: een bezoek aan Audi Brussels te Vorst, waar Eneco meer dan 37 000 m² zonnepanelen geïnstalleerd heeft op de daken van de gebouwen. Vervolgens ging Damien naar de nieuwe kantoren van Eneco in Mechelen. Na een gesprek over de strategie en de uitdagingen van Eneco met Vincent De Dobbeleer, marketing manager, ontmoette Damien het directiecomité tijdens een lunch.

Tijdens de namiddag, na een constructieve discussie over de specifieke kenmerken van de twee bedrijven i.v.m. de klantendienst (voor Eneco) en de leden-dienst (voor WWF), voegde Damien zich bij het team van het call center om een beter zicht te krijgen op de klantenservice.

Vervolgens heeft onze directeur Catherine de Buysere ontmoet. Zij is verantwoordelijk voor Human Resources bij Eneco. Het werd een zeer interessant gesprek over nieuwe samenwerkingsmethodes. De dag werd verdergezet met een presentatie over het juridisch kader voor hernieuwbare energie in België, een thema dat ook WWF nauwgezet opvolgt.

Damien blikt tevreden terug op een zeer verrijkende ervaring en is meer dan ooit overtuigd van het belang van een constructieve samenwerking tussen Eneco en WWF.

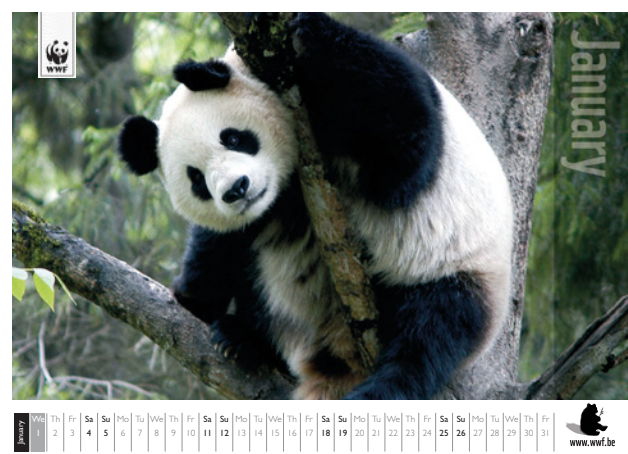
VERENIG HET NUTTIGE MET HET AANGENAME

Een datum onthouden, jouw wensen formuleren,... Ontdek de nieuwe kalender, agenda's en wenskaarten van WWF!

Hoe bestellen?

Online via onze pandashop:
www.wwf.be/pandashop
 Telefonisch op **052/35 04 66**
 Per fax op **052/35 16 01**
 Via het e-mailadres **xmas@wwf.be**

Vermeld zeker de volgende informatie:
Jouw **bestelling** (kalender, wenskaarten,...)
Jouw **naam, voornaam, volledig adres en telefoonnummer**
Het **totaalbedrag** van jouw bestelling (inclusief verzendkosten)

Laat uw successierechten betalen door WWF

Schenk aan wie u wilt en bescherm ook de natuur

Successierechten kunnen bij een erfenis hoog oplopen. Tenzij u kiest voor een duolegaat. Met als netto resultaat dat uw nabestaanden meer ontvangen en dat u WWF een duwtje in de rug geeft. Bekijk even dit voorbeeld:

U laat uw nicht een erfenis na ter waarde van **100 000 euro***

NORMAAL:

Bedrag	100 000 euro
Te betalen successierechten aan staat:	47 500 euro
Uw nichtje ontvangt:	52 500 euro

Bijna de helft van wat u schenkt gaat naar de staat.

Kiest u voor een slim duolegaat, dan kan u ervoor zorgen dat uw nicht **niet € 52 500, maar € 60 000 ontvangt**. Ze zal immers **geen successierechten** meer moeten betalen. Daar zorgt WWF voor.

DUOLEGAAT:

Bedrag	100 000 euro	
	Aan uw nicht	Aan WWF
U schenkt:	60 000 euro	40 000 euro
Alle successierechten betaald door WWF:		30 040 euro
Uw nicht ontvangt:	60 000 euro	
U doet een mooie schenking aan WWF van:		9 960 euro

Wilt u ook een betere planeet nalaten aan de volgende generaties? Neem contact op met Annie Ghys (**02/340 09 24 of 0485/83 32 97**, of via e-mail: annie.ghys@wwf.be). We helpen u graag verder.

Onze missie

Het verlies van biodiversiteit op aarde tegengaan en bouwen aan een toekomst waarin de mens leeft in harmonie met de natuur.
www.wwf.be

* Onderhevig aan wijzigingen. In dit voorbeeld volgens tarieven die gelden voor Vlaams Gewest.

27 000: Het visbestand van het Virunga Nationaal Park creëert ongeveer 27 000 jobs voor vissers.

200: Het Virunga Nationaal Park herbergt bijna 200 berggorilla's.

5 000: Sinds de start van het project EcoMakala hebben wij rond Virungapark 5 000 hectare herbebost.

700: Er leven meer dan 700 vogelsoorten in het Virunga Nationaal Park.

**Help ons het Virunga Nationaal Park te redden.
Trek ook de grens op www.wwf.be/sosvirunga**

Onze missie

Het verlies van biodiversiteit op aarde tegengaan en bouwen aan een toekomst waarin de mens leeft in harmonie met de natuur.

www.wwf.be

De berggorilla

Identiteitskaart

Klasse : Zoogdieren

- Latijnse naam:** *Gorilla beringei beringei*
- Grootte:** tussen 1,4 en 2 m
- Gewicht:** tussen de 140 en 300 kg voor de mannetjes en tussen de 70 en 110 kg voor de vrouwtjes
- Verspreiding:** de bergen van Virunga (op de grens van de Democratische Republiek Congo en Rwanda) en in het Bwindi Impenetrable Nationaal Park in het zuidwesten van Oeganda
- Levenswijze:** leeft in groep
- Voeding:** bladeren, takjes, wortels, fruit en bepaalde insecten
- Levensduur:** ongeveer 30 jaar
- Aantal:** ongeveer 880
- Status:** met uitsterven bedreigd

De berggorilla

LEVEN

Ondanks hun indrukwekkende gestalte zijn berggorilla's sociaal en vredelievend. Ze leven in groepen van één man, 2 tot 3 vrouwtjes en een tiental kleintjes. Elke groep wordt geleid door een "zilverrug". Dat is het mannetje van de groep. Hij beschermt de hele familie tegen alle mogelijke gevaren.

MENU

De berggorilla is een fervent eter van kruiden en bladeren: men zegt dat hij "folivoor" is. Hij voedt zich ook met takjes, wortels, fruit en zelfs bepaalde insecten.

WEETJE

De oudste gorilla's krijgen grijze haren op hun rug. Vandaar de bijnaam "zilverrug".

BEDREIGINGEN

- ▶ De berggorilla's worden bedreigd door stropers en ziektes die overgedragen worden door de mens.
- ▶ De mensen kappen de bomen in de bossen waar de gorilla's wonen. De gorilla's hebben daardoor steeds minder plaats.

WAT DOET WWF?

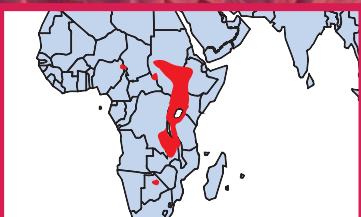
- Wij informeren de lokale bevolking over hoe belangrijk het is om de bossen te beschermen.
- Wij herplanten bomen buiten de beschermde gebieden waar de gorilla's wonen. De inwoners van de omliggende dorpen kunnen die bomen gebruiken om houtskool te maken. Ze kunnen daarmee koken en zich verwarmen zonder de bossen van het park te vernielen.

De schoen- bekooievaar

Identiteitskaart

Klasse : Vogels

- Latijnse naam:** *Balaeniceps rex*
Grootte: 100 tot 120 cm groot met een vleugellengte tot 2,3 m
Gewicht: 4 tot 7 kg
Verspreiding: vooral vertegenwoordigd in de oostelijke en centrale delen van tropisch Afrika
Levenswijze: solitair
Voeding: meervallen, longvissen, tilapia, waterslang en kikkers
Levensduur: tot 36 jaar oud
Aantal: van 5000 tot 8000 exemplaren
Status: kwetsbaar

De schoenbekooievaar

LEVEN

De schoenbekooievaar blijft heel zijn leven bij dezelfde partner. Samen bouwen ze het nest, broeden ze de eitjes uit en zorgen ze voor de jongen. Ze leggen 2 tot 3 eitjes, maar slecht één jong zal het overleven. De broedtijd bedraagt ongeveer 30 dagen. Gedurende 35 dagen kunnen de jongen niet op hun poten staan. Hun veren zijn pas volledig ontwikkeld na 2 maanden.

Ze kunnen pas vliegen na 105 tot 112 dagen. Daarna voeden de ouders ze nog gedurende een maand alvorens het jong het nest verlaat.

MENU

De schoenbekooievaar voedt zich met vissen (meervallen, longvissen, tilapia), zeeslangen en kikkers. Hij eet soms ook varanen, schildpadden, jonge krokodillen, weekdieren, knaagdieren, jonge vogeltjes of kadavers.

WEETJE

De schoenbekooievaar heeft geen schrik van mensen. Hij laat ze heel dicht komen en stelt zich tevreden met ze recht in de ogen aan te staren.

BEDREIGINGEN

De draslanden waar de schoenbekooievaars voedsel zoeken worden drooggelegd door de mens om ze te bebouwen.

Er wordt ook gejaagd op vogels om ze, onder andere, in dierentuinen te plaatsen.

WAT DOET WWF?

- Wij leggen aan de lokale bevolking uit hoe belangrijk het is om de bossen en de draslanden te beschermen.
- Samen met onze partner TRAFFIC controleren wij de illegale handel van wilde soorten zoals de schoenbekooievaar.

De bosolifant

Identiteitskaart

Latijnse naam: *Loxodonta cyclotis*

Grootte: ongeveer 2,5 m

Gewicht: ongeveer 2,7 ton

Verspreiding: in de bossen van Centraal- en West-Afrika

Levenswijze: leeft in groep

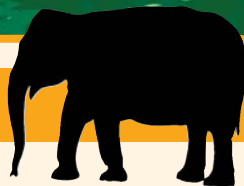
Voeding: kruiden, bladeren, fruit en jonge scheuten

Levensduur: tot ongeveer 70 jaar oud

Aantal: onbekend

Status: **kwetsbaar**

De bosolifant

LEVEN

De bosolifanten krijgen om de 2,5 tot 9 jaar kleintjes, voor het regenseizoen. De draagtijd bedraagt 22 maanden. De kleine olifanten blijven tot hun 6 jaar bij hun moeder. Andere vrouwtjes, die ook moeder zijn, waken vaak over hen. De mannetjes verlaten de groep in de puberteit. Zij vormen een groep met andere mannetjes.

MENU

De bosolifant voedt zich vooral met bladeren en takken van struiken en bomen, maar ze eten ook gras, fruit en boomschors.

WEETJE

De olifant behoort tot de "pachydermata", net zoals de neushoorn en het nijlpaard. Dat betekent "dieren met een dikke huid".

BEDREIGINGEN

- ▶ Er wordt gejaagd op olifanten voor hun ivoor.
- ▶ De mens vernietigt de bossen voor de kweek en de veeteelt. De boerderijen bevinden zich vaak heel dicht bij de gebieden waar de olifanten leven. De olifanten kunnen soms de oogst onverwachts vernietigen. De boeren zijn hier niet blij mee en durven daarom de olifanten te doden.

WAT DOET WWF?

- Samen met onze partner TRAFFIC vechten we tegen de illegale handel van wilde soorten zoals de bosolifant.
- Wij creëren netwerken van beschermde gebieden om de bossen waar de olifanten leven te kunnen beschermen.
- Wij plannen ontmoetingen met de lokale bevolking om hen uit te leggen hoe ze de olifanten van hun oogst weg kunnen houden zonder ze pijn te doen.

Dendro- senecio adnivalis

Klasse : Planten

Identiteitskaart

Latijnse naam: *Dendrosenecio adnivalis*

Grootte: tot 6-10 m groot en tot 40 cm in diameter

Verspreiding: op de berg Ruwenzori in Oeganda en in de bergen van Virunga op de grens tussen Rwanda en de Democratische Republiek Congo

Status: niet bedreigd

Dendrosenecio adnivalis

BESCHRIJVING

De *Dendrosenecio adnivalis* maakt deel uit van de composietenfamilie zoals de sla en de zonnebloem, en kan tot 6 tot 10 m hoog worden. De stam kan in diameter tot 40 cm dik worden. De stengels dragen 25 à 60 bladeren die op de top gegroepeerd zitten in de vorm van een rozet.

De bladeren, in de vorm van een hart, kunnen 96 cm lang en 26 cm breed zijn. Bovenaan hebben ze haartjes.

WEETJE

De *Dendrosenecio adnivalis* groeit enkel op een hoogte van minimum 3000 meter, langs de helling van het Ruwenzori-gebergte in Oeganda en van het Virunga-gebergte op de grens tussen Rwanda en de Democratische Republiek Congo.

BEDREIGINGEN

Het Virunga Nationaal Park, waar de *Dendrosenecio adnivalis* groeit, is bedreigd:

- ▶ De mensen hakken de bomen zodat ze die kunnen gebruiken als brandhout.
- ▶ Er wordt gejaagd op dieren voor de illegale handel van wilde diersoorten.
- ▶ De oliemaatschappijen willen de olie ontginnen die zich onder het park bevindt.

WAT DOET WWF?

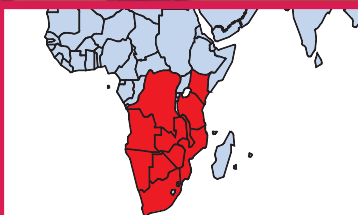
- Wij helpen de lokale bevolking met het aanplanten van bomen buiten het park waarvan ze brandhout kunnen maken.
- Samen met onze partner TRAFFIC vechten we tegen de illegale handel van wilde soorten.
- Wij zetten druk op de overheden om ervoor te zorgen dat de oliebedrijven het park niet kunnen betreden.
- Teken de petitie op www.wwf.be/sosvirunga

De noordelijke karmijnrode bijeneter

Identiteitskaart

Klasse : Vogels

- Latijnse naam:** *Merops nubicus*
Grootte: 24 tot 27 cm
Gewicht: 44 tot 60 g
Verspreiding: vanaf Senegal, naar het Oosten tot Eritrea
en naar het zuiden tot Noord-Kenya
Levenswijze: leeft in groep
Voeding: een groot aantal insectensoorten
Levensduur: ongeveer 7 jaar
Aantal: onbekend
Status: Niet bedreigd

De noordelijke karmijnrode bijeneter

LEVEN

De bijeneters jagen vaak in kleine groepjes. 's Nachts verzamelen honderden of zelf duizenden vogels zich om samen te slapen.

Tijdens het voortplantingsseizoen maken ze hun nest in enorme kolonies aan de rivieroever of op kliffen langs de rivieren.

Ze worden ook heel luidruchtig en roepen terwijl ze hun pluimen opzetten. Ze vouwen hun staart uit en spreiden hun vleugels. Vaak wordt het vrouwtje gevoed door het mannetje.

MENU

De bijeneters voeden zich met een groot assortiment aan insecten zoals sprinkhanen, krekels, bijen, waterkevers, kevers, vlinders en cicaden.

WEETJE

Bijeneters zetten zich vaak op 'mobiele' zitplaatsen, zoals zoogdieren en grote vogels.

BEDREIGINGEN

De mens bouwt steeds meer wegen en woningen. De bijeneters hebben steeds minder plaats om te leven en te jagen. Ze worden ook bedreigd door pesticiden en watervervuiling.

WAT DOET WWF?

- Wij leggen aan de lokale bevolking uit hoe belangrijk het is de leefomgeving van diersoorten zoals de bijeneter te beschermen.
- Wij werken samen met de bevoegde autoriteiten rond de reglementering voor het gebruik van chemische producten die gevaarlijk zijn voor het milieu.

Het nijlpaard

Klasse : Zoogdieren

Identiteitskaart

Latijnse naam: *Hippopotamus amphibius*

Grootte: gemiddeld 3,5 m lang

Gewicht: tot 1500 kg voor vrouwtjes en tot 3200 kg voor mannetjes

Verspreiding: Sub-Saharisch Afrika

Levenswijze: leeft in groep

Voeding: verschillende soorten (grasachtige) kruiden

Levensduur: tot 30 à 40 jaar

Aantal: ongeveer 125 000

Status: **kwetsbaar**

Het nijlpaard

LEVEN

De kleintjes worden altijd geboren tijdens het regenseizoen. Het vrouwtje brengt het jong ter wereld in ondiep water ofwel op de grond in een goed beschermd gebied. Ze beschermt het goed tegen grote roofdieren en... tegen de volwassen mannetjes van haar eigen soort! Na de geboorte houdt het vrouwtje zich een tiental dagen afzijdig van de groep...

MENU

Het nijlpaard is een herbivoor, hij eet gras. Afhankelijk van de plaats kan hij zich voeden met een tiental verschillende soorten gras. Hij is behoorlijk kieskeurig. Hij kiest er enkel de meest smakelijke soorten uit en raakt de andere niet aan.

WEETJE

Het nijlpaard eet enkel na zonsondergang.

BEDREIGINGEN

De mens vernielt het leefgebied van de nijlpaarden door de draslanden droog te leggen om plantages aan te leggen. Er wordt ook gejaagd op nijlpaarden omwille van hun vlees en hun ivoren tanden.

WAT DOET WWF?

- Wij leggen aan de lokale bevolking uit hoe belangrijk het is om de draslanden en de nijlpaarden te beschermen.
- Samen met onze partner TRAFFIC vechten wij tegen de illegale handel van wilde diersoorten zoals het nijlpaard.

Bescherm het Virungapark!

Wat is het Virunga Nationaal Park?

Het Virunga Nationaal Park is een van de 5 beschermde parken in de Democratische Republiek Congo (DRC). Het park werd opgericht in 1925 en is het eerste beschermde gebied van Afrika! Het is gelegen in het oosten van de DRC, aan de grens met Rwanda en Oeganda.

De naam Virunga is afkomstig van het vulkanische Virunga-gebergte dat in het park ligt. Het werd opgericht met de steun van de Belgische Koning Albert I, nadat ontdekkingsreiziger Carl Akeley hem had verteld hoe belangrijk het was om de berggorilla's te beschermen. Deze berggorilla's zijn inderdaad een bedreigde diersoort en eveneens het symbool van het Virungapark.

Waarom is het park zo belangrijk?

De minister van milieu van de DRC zegt het volgende: "In het Virunga Nationaal Park leven meer soorten zoogdieren, reptielen en vogels dan in alle andere beschermde gebieden in Afrika en misschien zelfs in de wereld." Men heeft er al meer dan 2000 plantensoorten geïdentificeerd.. Het is eveneens het enige park ter wereld waar zowel de berggorilla als de laaglandgorilla en de chimpansee samen leven. Het park is een echte schat aan natuur en biodiversiteit.

© naturepl.com / Bruce Davidson / WWF-Canon

Bedreigingen

Er leven ongelooflijk veel mensen rondom het Virungapark. In de stad Goma - die erg dichtbij ligt - leven wel 400 000 personen. Al deze mensen moeten kunnen koken en moeten zich kunnen verwarmen. Ze kappen bomen in het park en maken er houtskool van. De dieren die in het park leven hebben dus steeds minder plaats om te leven.

Sommige mensen doden zelfs berggorilla's of nijlpaarden voor geld.

Dat noemen we stroperij. Soms worden de dieren ook per ongeluk gedood door de oorlog die in de regio gevoerd wordt.

© Kate Holt / WWF-UK

Wat doet WWF?

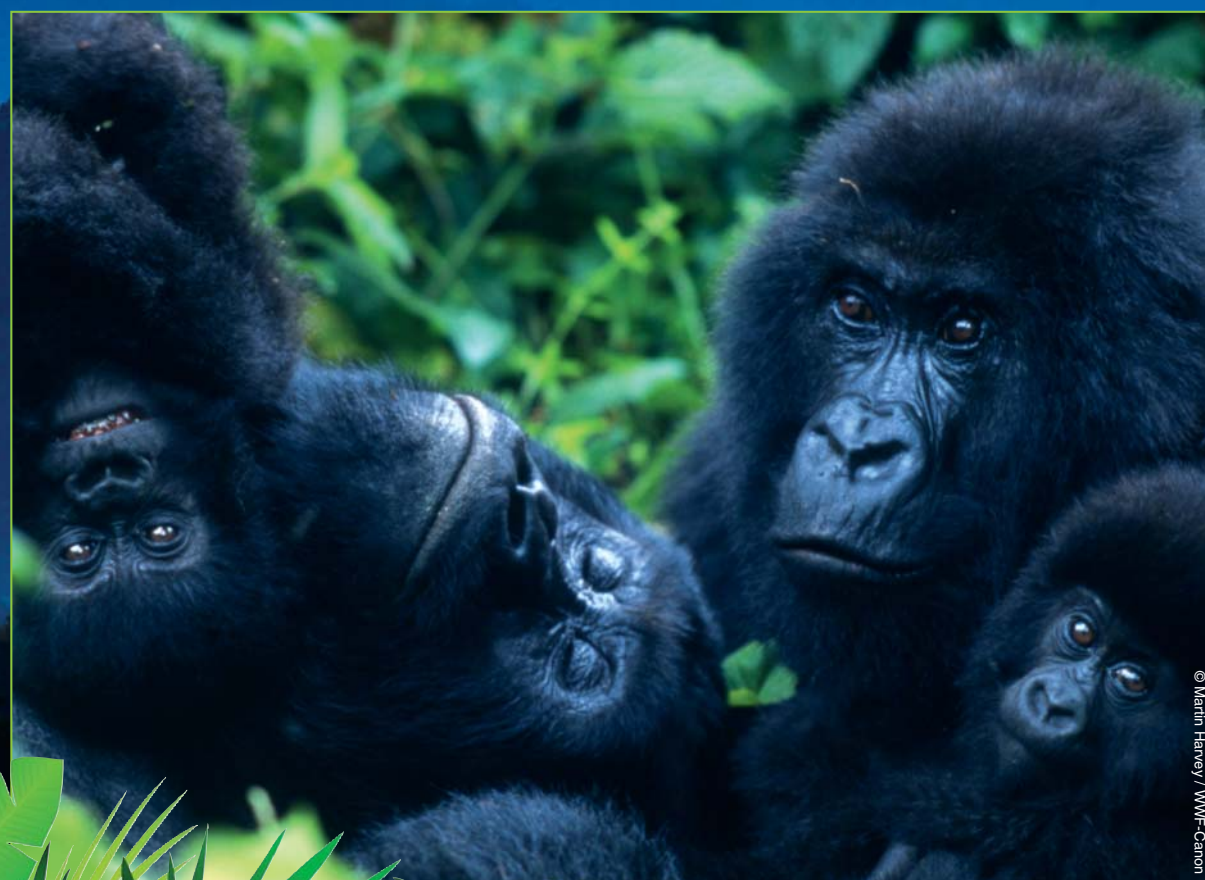
Wij helpen de lokale bevolking om buiten het park plantages aan te leggen, met planten die nuttig zijn als geneeskrachtige kruiden.

Wij creëren een gebied vol bomen rond het park om te voldoen aan de houtbehoefte van de lokale bevolking. Zo kunnen ze alles wat ze nodig hebben buiten het Virungapark vinden en worden de dieren met rust gelaten. Wij steunen de bewakers van het park in hun werk: toezicht houden op het park en de omgeving en strijden tegen de stropers.

Wij helpen de lokale bevolking begrijpen waarom het zo belangrijk is om het park te beschermen.

Deze kleine scheuten zullen geplant worden en uitgroeien tot bomen.

© WWF-Belgium

© Martin Harvey / WWF-Canon

WAT KAN JIJ DOEN?

Help je ouders en je familie het juiste hout te kiezen: moabi is een houtsoort die erg gegeerd is in Europa. De boom is zelfs verdwenen in sommige gebieden van Afrika. Deze boom hoort thuis in het bos en niet in onze woonkamer. Koop dus zeker geen moabi. Als je hout kiest, kies dan bovendien altijd voor het FSC-label.

We houden allemaal van dieren en zouden ze daarom graag mee naar huis nemen. Dit gedrag zorgt net voor grote problemen bij bepaalde soorten. Het dier dat jij in de winkel koopt, bevindt zich soms op duizenden kilometers van zijn oorspronkelijke leefgebied!

Steun WWF: jij en je ouders kunnen ons werk voor het Virungapark ook steunen. Teken de petitie: www.wwf.be/sosvirunga

Het Virunga Nationaal Park

Onze missie

Het verlies van biodiversiteit op aarde tegengaan en bouwen aan een toekomst waarin de mens leeft in harmonie met de natuur.

www.wwf.be